

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : PDG5240023

ชื่อโครงการ : โครงการวิจัยกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง กระบวนการ
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และชุมชน จังหวัดนครปฐม

ชื่อนักวิจัย : นพ.ดร.คงเดช ลีโทสวัสดิ์, นายปิยะ พวงสำลี และคณะทำงาน
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม และสำนักงานสหประชาชาติความร่วมมือ ภาคประชาชน
จังหวัดนครปฐม

e-mail : piya_150@hotmail.com

ระยะเวลาดำเนินโครงการ : ตุลาคม – ธันวาคม 2552

โครงการวิจัยกระบวนการพัฒนาเด็ก และเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และชุมชน จังหวัดนครปฐม จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ Issue Book และแบบสอบถามตัวเลือกเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการตั้งโจทย์ และคำถามถึงประเด็นห่วงใย และข้อกังวล ตลอดจนแนวทางการแก้ไข ที่มีความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อกระบวนการพัฒนาพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยหลักและเป็นภาพรวมของสังคม เกิดจากปัญหาความยากจน การมีหนี้สิน การประกอบอาชีพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาของครอบครัว ชุมชน และสังคม ทำให้เกิดวิกฤตการณ์และแวล้อมต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา และส่งผลกระทบต่อปัญหาต่างๆ ทางสังคม และผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ เด็กและเยาวชน ที่ถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อสังคมซึ่งเป็นอนาคตของชาติเป็นอย่างยิ่ง จากผลการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ซึ่งเป็นประเด็นปัญหา และนำห่วงใยเป็นอย่างยิ่ง คือ เด็กและเยาวชน ดิตยาเสพติด ดิตเพื่อน ดิตเกมส์ อินเทอร์เน็ต หนีเที่ยวแหล่งอโคจร มั่วสุม ไม่สนใจการเรียน การท่องเที่ยวอันควร ซึ่งมีอายุระหว่าง 12 – 24 ปี (ตั้งแต่ประถม – มัธยมและอุดมศึกษา) ต้องเร่งหาแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ซึ่งมีประเด็นข้อห่วงใย และนำกังวลเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มี 4 ประเด็นที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ ประเด็นยาเสพติด,เกมส์และอบายมุข (จากร้านเกมส์และสถานบันเทิง) เป็นอันดับแรก มีอัตราสูงถึงร้อยละ 25.71 ของการเลือก 1 คำตอบของข้อมูล ที่คิดว่าเป็นทางออกในการแก้ปัญหา จากจำนวน 245 คน ใน 7 ตำบล ซึ่งทำให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นว่า ในจังหวัดนครปฐม มีร้านอินเทอร์เน็ต ร้านเกมส์ และสถานแหล่งบันเทิง มากมาย ซึ่งเป็นปัจจัยน่าสงสารให้เด็กและเยาวชน มีสถานที่นัดพบ และมั่วสุมได้ง่าย ซึ่งเด็กและเยาวชนคิดว่าเป็นทางออกในการแก้ปัญหาในเรื่องของขาดความอบอุ่น การไม่มีเวลาของครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประเด็นความยากจน และหนี้สิน เป็นอันดับที่ 2 มีอัตราร้อยละ 22.45 ซึ่งเกิดจากการประกอบอาชีพ และหนี้สินในระบบที่เกิดจากรายได้ ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ทุกครอบครัวต้องเร่งประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาอยู่กับครอบครัว ซึ่งเป็น

ปัญหาทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ความรัก และความเข้าใจร่วมกัน ของคนในครอบครัว อีกทั้งยังมีมิติที่เชื่อมโยงในเรื่องประเด็นครอบครัวสัมพันธ์ และชุมชน เป็นอันดับที่ 3 มีอัตราร้อยละ 20.41 ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ครอบครัวขาดความเข้าใจร่วมกัน ชุมชนไม่เกื้อกูล แบ่งปัน ซึ่งกันและกัน อันเนื่องจากการประกอบอาชีพ การไม่มีเวลาให้กับครอบครัว และการไม่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เพราะต่างต้องรีบเร่งไปประกอบอาชีพ เพื่อเสริมรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เป็นสาเหตุทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนในครอบครัว และไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และประเด็นสุดท้ายเป็นเรื่องของการศึกษา เป็นอันดับที่ 4 มีอัตราร้อยละ 17.95 เพราะโรงเรียน และสถาบันการศึกษา เป็นสังคมที่จะต้องสร้างและเสริมหนุนให้เด็กและเยาวชน เป็นเด็กดี เก่ง มีคุณธรรม และเป็นกำลังที่สำคัญของชาติ ซึ่งในกระบวนการทำ focus group ในแต่ละประเด็นปัญหาของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย จะเห็นได้ว่า ปัจจุบัน เด็กมีค่านิยม ที่ผิดๆ ไม่สนใจการเรียน และหนีเรียน ไม่เคารพเชื่อฟัง ครูบาอาจารย์ ก้าวร้าว ควรต้องเร่งหามาตรการในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตรโดยมีหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการเรียนรู้ในการดำเนินและใช้ชีวิตร่วมในสังคมชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน แกนนำ ผู้ปกครอง ปราชญ์ และผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้นอกห้องเรียนและปลูกฝังจิตสำนึก ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และหน้าที่ ศีลธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้ตระหนักรู้ และเท่าทันในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อย่างรวดเร็ว

ซึ่งกระบวนการแก้ปัญหา เป็นทางออก ควรมีการเพิ่มมาตรการที่เข้มข้นในกระบวนการพัฒนา โดยเชื่อมภาคีหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ และแกนนำ มาช่วยกันปฏิรูปกระบวนการให้นำไปสู่กระบวนการวิจัยและพัฒนา และตอบโจทย์ปัญหาที่ต้องการทางออกที่มีกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยมีกระบวนการเสริมหนุน

1. การจัดอบรมพัฒนาศักยภาพและให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น การอบรมและการณรงค์ ในเรื่องการสำนักรักท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี รากเหง้า และการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวม
2. มาตรการในการป้องกัน และเฝ้าระวังภัยยาเสพติด ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย และบทลงโทษอย่างหนัก โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. การบังคับใช้กฎหมายในผู้ประกอบการร้านเกมส์ และสถานบันเทิง ควรมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมาตรการควบคุมสถานบริการ ชัดเจน และเจาะจง และเข้าใจง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ การนำกฎหมายไปปฏิบัติต่อสถานบริการด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม อีกทั้งควรเพิ่มโทษให้หนัก และรุนแรงยิ่งขึ้น ในการปฏิบัติตามนโยบายจัดระเบียบสังคม ให้บรรลุตามเป้าหมายจะต้องมีการบูรณาการและประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4. การสร้างเสริมกิจกรรมค่ายเยาวชน และครอบครัว ในเชิงการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของทุกภาคส่วน เป็นกิจกรรมสร้างเสริมการพัฒนากระบวนการในชุมชน
5. การจัดเวทีสาธารณะ และการจัดตลาดนัดความรู้ นิทรรศการ กิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์ การเล่นเกม และการรณรงค์ในเรื่องและประเด็นต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเสี่ยง ชุมชน และสังคมโดยรวม

จากการวิจัย พบว่าแนวทางการแก้ปัญหา นั้น ต้องกำหนดหัวข้อการพัฒนาและวิจัยเชิงลึกใน และมิติของความเชื่อมโยง และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ในการสร้างเครื่องมือ และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย มิใช่แค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และคิดแยกส่วน แต่หากสร้างกระบวนการพัฒนาร่วมกันโดยยึดองค์รวมของสังคมเป็นตัวตั้งต่อกระบวนการพัฒนา ก็จะสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ถึงแม้จะต้องใช้ระยะเวลานาน แต่มีกระบวนการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เกื้อกูลกันซึ่งกันและกัน ก็จะนำไปสู่การพัฒนาและตอบโจทย์การอยู่ร่วมกันของสังคมอย่างมีความสุข เป็นสังคมพอเพียงและยุติธรรม โดยยึดหลักสังคมธรรมาภิบาล